

GELECEK YAZILARI

CİLT : 1

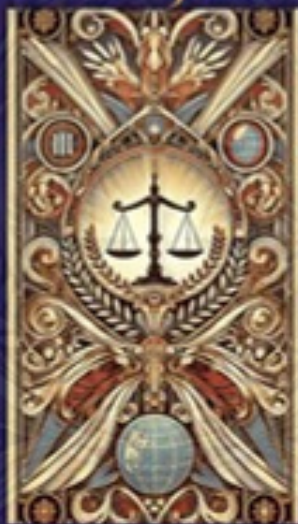
SAYI : 6

Eğitim ve Bilim için
Düşle

Emek ve Halk için
Düşle

Tarih ve Toplum için
Düşle

Kültür ve Sanat için
Düşle

ARTİT NO: 00000000000000000000

GELECEK

Yazıları

YAKLAŞAN ÇÖL - 1

MIKE DAVIS

İnsan kaynaklı iklim değişikliği genellikle yeni bir keşif olarak sunulur ve kökeni, Charles Keeling'in 1960'larda Mauna Loa zirvesi yakınlarındaki gözlemevinden atmosfer gazları örneklemesinden veya en fazla Svante Arrhenius'un 1896 tarihli karbon emisyonları ve sera etkisi üzerine efsanevi makalesinden daha eskiye dayanmaz.

Gerçekte ise, ekonomik büyümenin atmosfer nemi üzerindeki zararlı iklimsel sonuçları -özellikle ormansızlaşma ve plantasyon tarımının etkisi- Aydınlanma Çağı'ndan 19. yüzyılın sonuna kadar yaygın olarak algılanmış ve sıklıkla abartılmıştır. Ancak Viktorya dönemi biliminin paradoksu, ister ormansızlaşma ister endüstriyel kirlilik sonucu olsun, iklim üzerindeki insan etkisinin yaygın olarak kabul edilmesi ve bazen büyük şehirler için kıyametvari bir gelecek olarak öngörülmesiydi .

Ancak büyük düşünürlerin çok azı, hatta hiçbiri, hem antik hem de modern tarihte doğal iklim değişkenliği örüntüsünü takdir etmemiştir.

Darwin'in Türlerin Kökeni'nde yücelttiği Lyellian dünya görüşü, İncil'deki felaketçiliğin yerine "derin zamanda" yavaş jeolojik ve çevresel evrim görüşünü koydu. İsviçreli jeolog Louis Agassiz'in 1830'ların sonlarında Buzul Çağı'nı keşfetmesine rağmen, çağdaş bilimsel eğilim, ister periyodik ister ilerleyici olsun, tarihsel zaman ölçeklerinde çevresel bozulmalara karşıydı. Evrim gibi, iklim değişikliği de yüzyıllarla değil, eonlarla ölçülüyordu.

İlginçtir ki, Mars'ta sözde ölmekte olan bir medeniyetin "keşfi", anarşist coğrafyacı Pyotr Kropotkin tarafından 1870'lerin sonlarında ortaya atılan, Buzul Maksimumundan bu yana geçen 14.000 yılın, kıta iç kısımlarının sürekli ve felaketli bir şekilde kuruduğu bir çağı oluşturduğu fikrine olan ilgiyi nihayet yeniden canlandırmak için gerekliydi. "Tarihin eski iklimsel yorumu" olarak adlandırabileceğimiz bu teori, 20. yüzyılın başlarında oldukça etkiliydi, ancak fiziksel dengenin kendi kendini ayarlamasına vurgu yapan dinamik meteorolojinin ortaya çıkmasıyla 1940'larda hızla geriledi. Birçok kişinin hararetle dünya tarihinin anahtarı olduğuna inandığı şey, geldiği gibi yok oldu ve keşiflerini neredeyse kızıl gezegendeki kanalları gören seçkin astronomları itibarsızlaştırdığı kadar tamamen itibarsızlaştırdı. Tartışmanın başlıca konusu Almanca ve İngilizce konuşan coğrafyacılar ve oryantalistler olsa da, orijinal tez—Avrasya tarihinin itici gücü olarak buzul sonrası kuraklaşma—Çarlık dönemindeki Çarlık Yüksek Çalışmaları Okulu'nda, yani genç Prens Pyotr Kropotkin'in diğer önde gelen Rus entelektüelleriyle birlikte siyasi tutuklu olarak tutulduğu St. Petersburg'daki ünlü Peter ve Paul Kalesi'nde formüle edilmişti.

Sibirya'nın Keşfi

Ünlü anarşist aynı zamanda birinci sınıf bir doğa bilimci, coğrafyacı ve kâşifti. 1862'de, giderek gericileşen bir sarayda bir saray mensubunun boğucu hayatından kaçmak için Doğu Sibiry'a gönüllü sürgüne gitti.

Çar II. Aleksandr ona istediği alayda görev teklif etti ve Kropotkin, ücra Transbaykalya'da yeni kurulan bir Kazak birliğini seçti.

Burada eğitimi, cesareti ve metaneti onu, hem bilimsel hem de imparatorluk casusluğu amacıyla, yakın zamanda imparatorluk tarafından ilhak edilen uçsuz bucaksız, keşfedilmemiş dağlar ve tayga labirentine bir dizi keşif gezisine liderlik etmeye yönlendirdi. İster fiziksel zorluklarla ister bilimsel başarılarla ölçülsün, Kropotkin'in Amur Vadisi'nin alt kesimlerinde ve Mançurya'nın derinliklerinde yaptığı keşifler ve ardından "Kuzey Sibiry'daki Lena Nehri ile Chita şehri yakınlarındaki Yukarı Amur arasındaki uçsuz bucaksız ve ıssız dağlık bölgenin" ^[2] cesur bir keşfi, Vitus Bering'in 18. yüzyıldaki büyük kuzey keşif gezileriyle veya John Wesley Powell ve Clarence King'in Colorado Platosu'ndaki çağdaş keşifleriyle karşılaştırılabilir.

Genellikle engebeli arazilerde binlerce mil seyahat ettikten sonra Kropotkin, Kuzeydoğu Asya orografisinin Alexander von Humboldt ve takipçilerinin hayal ettiğinden önemli ölçüde farklı olduğunu gösterebildi. Ayrıca, platonun "dağ sıraları kadar geniş bir dağılıma" sahip "Dünya'da temel ve bağımsız bir rölyef türü" olduğunu gösteren ilk kişiydi.

Kropotkin, Sibiry'da daha sonra İskandinavya'da çözmeye çalışacağı bir bilmeceyle karşılaştı. Lena ve Yukarı Amur havzası arasındaki dağlık bölgelerde yaptığı destansı yolculuk sırasında, meslektaşı zoolog Poliakov, "kaybolan göllerin kurumuş yataklarında Paleolitik kalıntılar keşfetti; diğer benzer gözlemler, Asya'nın kurduğuna dair kanıtlar gösterdi." Bu, diğer Orta Asyalı kaşiflerin -özellikle Hazar Bozkırı ve Tarım Havzası'nda- çöllerdeki şehir kalıntıları ve bir zamanlar büyük havzaları sulayan kurumuş göller hakkındaki gözlemleriyle tutarlıydı. Kropotkin, Sibiry'dan döndükten sonra, Rus Coğrafya Derneği tarafından İsveç ve Finlandiya'daki morenleri ve buzul göllerini araştırmakla görevlendirildi. Agassiz'in Buzul Çağı teorileri Rus bilim çevrelerinde hararetle tartışıldı, ancak buzun fiziği hâlâ tam olarak anlaşılamamıştı. Kropotkin, çizgili kaya yüzeyleri üzerinde yaptığı detaylı çalışmalardan, kıtasal buz tabakalarının kütlesinin, neredeyse süperviskoz bir sıvı gibi plastik bir şekilde akmasına neden olduğu sonucuna vardı.

Bilim tarihçisi Tobias Kruger bunu "en önemli bilimsel başarısı" olarak nitelendirdi. Ayrıca, Avrasya buz tabakalarının güney bozkırlarına 50. paralel kadar uzandığına ikna oldu. Eğer durum gerçekten böyleyse, buzun çekilmesiyle birlikte kuzey bozkırı geniş bir göl ve bataklık mozağına dönüştü , giderek kuruyarak çayirlara ve sonunda çöle dönüştü. Kropotkin, bu kurumunun devam eden bir süreç olduğunu ve tüm Kuzey Yarımküre'de gözlemlenebileceğini düşünüyordu.

Bu cesur teorinin ana hatlarını ilk olarak Mart 1874'te Coğrafya Derneği'nin bir toplantısında sundu. Konferanstan kısa bir süre sonra, korkulan Üçüncü Bölüm tarafından tutuklandı ve bir Borodin , yani yeraltı Çarlık karşıtı bir grup olan Çaykovski Çevresi'nin üyesi olmakla suçlandı. "Bana bahsedilen bu boş zaman fırsatı" ve Çar'ın özel izni sayesinde, hapishanede kitap tutmasına ve bilimsel yazılarını sürdürmesine izin verildi. Hapishanede, buzullaşma ve iklim teorilerinin iki ciltlik bir özetinin çoğunu tamamladı.

Bu , medeniyet tarihinde itici bir güç olarak doğal iklim değişikliğinin kapsamlı bir şekilde araştırılmasına yönelik ilk girişimdi . Yukarıda belirtildiği gibi, Aydınlanma ve erken Viktorya dönemi düşüncesi, iklimin tarihsel olarak istikrarlı olduğunu, durağan eğilimlerin ve uç noktaların belirli bir model içindeki aykırı değerler olduğunu evrensel olarak varsaydı. Buna karşılık, insanın manzaradaki değişikliklerinin atmosferik su döngüsü üzerindeki etkisi Yunanlılardan beri tartışılıyordu.

Örneğin, Aristoteles'in Lyceum'daki halefi Theophrastus'un, Teselya'daki Larissa yakınlarındaki bir gölün kurutulmasının orman büyümesini azalttığına ve iklimi daha soğuk hale getirdiğine inandığı bildirilmektedir. İki bin yıl sonra, Comtes de Buffon ve de Volney, Thomas Jefferson, Alexander von Humboldt, Jean-Baptiste Boussingault ve Henri Becquerel , Avrupa sömürgeciliğinin orman temizliği ve yaygın tarım yoluyla yerel iklimleri nasıl kökten değiştirdiğine dair örnek üstüne örnek veriyorlardı. Hava modellerinde önemli doğal değişiklikleri ortaya çıkarabilecek uzun vadeli iklim kayıtlarından yoksun olan filozoflar , sömürge adalarında yoğun tarımın başlamasının ardından yağışların azaldığına dair sayısız dolaylı rapora odaklandılar. Aynı şekilde, Auguste Blanqui'nin ağabeyi, siyasi ekonomist Jerome-Adolphe Blanqui, daha sonra Malta'yı insan eliyle çöle dönüşmüş bir ada örneği olarak gösterdi ve Fransız Alpleri'nin aşırı sömürülen eteklerinin kurak bir "Arabia Petraea"ya dönüşme riski taşıdığı konusunda uyardı.

Michael Williams'a göre, 1840'lara gelindiğinde "ormansızlaşma ve bunun sonucunda ortaya çıkan kuraklık, eğitilmiş her insanın bilmesi gereken en büyük 'tarih derslerinden' biriydi."

Bu bilgili kişilerden ikisi de, Bavyera botanikçisi Karl Fraas'ın, arazi temizliği ve hayvancılık nedeniyle Doğu Akdeniz ikliminin dönüşümüne dair ihtiyatlı raporundan etkilenen Marx ve Engels'ti. Fraas, 1832'de Yunanistan Kralı olduğunda Bavyera Prensi Otto'ya eşlik eden etkileyici bir bilimsel heyetin üyesiydi. Marx, Mart 1868'de Engels'e yazdığı bir mektupta kitabı hakkında şöyle diyordu:

" Toprak işlemenin bir sonucu olarak ve bu işlemenin derecesiyle orantılı olarak, köylüler için çok değerli olan "nem"in kaybolduğunu (ki bu aynı zamanda bitkilerin güneyden kuzeye göç etmesinin de nedenidir) ve sonunda bozkırların oluşmaya başladığını savunur."

İşlemenin ilk sonuçları faydalı, ardından ormansızlaşma vb. nedeniyle yıkıcıdır. Bu adam hem gerçek bir dilbilimci, hem de bir kimyager, tarım uzmanı vb.dir. Sonuç olarak, işleme ilkel bir şekilde ilerlediğinde ve bilinçli olarak kontrol edilmediğinde , ardında çöller bırakır: İran, Mezopotamya, Yunanistan vb. Burada yine bilinçsiz bir sosyalist eğilimle karşılaşyoruz.

Benzer şekilde, Engels daha sonra Doğanın Diyalektiği'nde Akdeniz'deki ormansızlaşmaya atıfta bulunarak , her insan "zaferinden" sonra "doğanın intikamını aldığı" konusunda uyardı: "Her zaferin ilk başta umduğumuz sonuçları ürettiği doğrudur, ancak ikinci ve üçüncü anda tamamen farklı ve öngörülemeyen sonuçlar doğurur ve bunlar çoğu zaman önceki başarıları ortadan kaldırır."

Ancak doğanın insan fetihlerine yanıt verecek gücü varsa, Engels tarihsel zaman dilimi içinde doğal güçlerin bağımsız değişim etkenleri olarak hareket ettiğine dair hiçbir kanıt bulamadı. Çağdaş Alman manzarasının bir tasvirinde belirttiği gibi, kültür Prometheusçu iken doğa en iyi ihtimalle tepkiseldir:

Cermen halklarının Almanya'ya göç ettiği dönemdeki "doğa"dan geriye şeytani derecede az şey kaldı. Dünya yüzeyi, iklim, bitki örtüsü, hayvanlar ve insanların kendileri, hepsi insan faaliyetleri nedeniyle muazzam bir şekilde değişti ; oysa bu dönemde Almanya'da insan müdahalesi olmadan meydana gelen doğa değişiklikleri hesaplanamayacak kadar küçük.

17. yüzyılda depremler, kuyruklu yıldızlar, vebalar ve kutup kıışları Newton, Halley ve Leibniz gibi büyük bilim insanları arasında doğaya dair felaketvari bir görüşü pekiştirirken, 19. yüzyıl Avrupası'nın hava durumu ve jeolojisi altın standardı kadar on yıldan on yıla istikrarlı görünüyordu. En azından bu nedenle Marx ve Engels, son iki veya üç bin yıldaki doğal üretim koşullarının yönlü evrime veya destansı dalgalanmalara tabi olabileceği veya iklimin bu nedenle farklı toplumsal oluşumların ardışıklığını tekrar tekrar kesen ve aşırı belirleyen kendine özgü bir tarihe sahip olabileceği olasılığı üzerinde hiçbir zaman spekülasyon yapmadılar.

Doğanın bir tarihi olduğuna kesinlikle inanıyorlardı, ancak bu tarih uzun evrimsel veya jeolojik zaman ölçeklerinde gerçekleşiyordu. Viktorya döneminin ortalarında İngiltere'de bilim konusunda okuryazar çoğu insan gibi, Darwin'in doğal seçim teorisini üzerine inşa ettiği Sir Charles Lyell'in Dünya tarihi hakkındaki tekdüzelik görüşünü kabul ettiler, ancak jeolojik kademelilik kavramında İngiliz liberal ideolojisinin yansımaları hicvettiler.

1830'ların sonlarında Agassiz'in Büyük Buzul Çağı'nı "keşfi" etrafında başlayan uzun uluslararası tartışmalar, bu baskın insan kaynaklı modeli sorgulamadı; zira jeologlar onlarca yıldır Pleistosen kronolojisi sorunuyla boğuşuyor, buzul sürüklenmeleri arasındaki ardışıklık sırasını belirleyemiyor veya Viktorya döneminin ortalarında sabit olan insan veya büyük hayvanların antik kalıntılarının göreceli yaşlarını tahmin edemiyorlardı.

"Buzul araştırmaları, jeolojik zamana göre ölçülen kısa vadeli iklim değişikliklerinin gerçekliğini anlamanın yolunu hazırlamış" olsa da, Buzul Çağı'nın modern iklimden zamansal uzaklığına dair bir ölçüt yoktu. 19. yüzyılın sonlarındaki en büyük Amerikan iklim bilimcisi Cleveland Abbe, 1889'da "jeolojik zamanlarda, belki de 50.000 yıl önce, büyük değişimler meydana geldi" ancak "insanlık tarihinin başlangıcından bu yana şimdiye kadar büyük bir iklim değişikliği gösterilemedi" dediğinde "rasyonel klimatoloji" okulunun fikir birliğine varan görüşünü dile getirmiştir.

GELECEK

Yazıları

YAKLAŞAN ÇÖL - 2

MIKE DAVIS

Asya ve Mars'ın Kuruması

Kropotkin, Buzul Çağı'nın sonu ile modern zamanlar arasında küresel iklim dinamiklerinin sürekliliğini öne sürerek bu ortodoksluğa kökten meydan okudu; ilk meteorologların düşündüğü gibi durağan olmaktan çok uzak olan iklim, tarih boyunca tek yönlü ve bağımsız bir şekilde sürekli değişmişti. 1904'te, Rus coğrafyacılara yaptığı sunumun otuzuncu yıldönümünde ve İsveçli coğrafyacı Sven Hedin ile Amerikalı jeolog Raphael Pumpelly'nin İç Asya'ya yaptığı son keşif gezilerine kamuoyunun büyük ilgisi ortasında, Kraliyet Coğrafya Derneği, Kropotkin'i güncel görüşünü sunmaya davet etti.

Makalesinde, Hedin'inki gibi son keşiflerin, buzul sonrası dönemde hızlı kuraklık teorisini tamamen doğruladığını ve "çöllerin sınırlarının yıldan yıla genişlediğini" gösterdiğini savundu. Buzul tabakasından göllere, ardından çayirlardan çöllere doğru bu amansız eğilime dayanarak, şaşırtıcı yeni bir tarih teorisi ortaya attı. Doğu Türkistan ve Orta Moğolistan'ın bir zamanlar sulak alanlar olduğunu ve "ileri bir medeniyete" sahip olduğunu iddia etti.

Bütün bunlar artık ortadan kalkmıştır ve bu bölgenin hızla kuruması, sakinlerini Dzungarian Kapısı'ndan Balkhash ve Ob ovalarına doğru akın etmeye zorlamış olmalı ve oradan ovaların önceki sakinlerini dışarı iterek, çağımızın ilk yüzyıllarında gerçekleşen Avrupa'dan gelen büyük göçlere ve istilalara yol açmıştır.

Bu döngüsel bir dalgalanma da değildi. Kropotkin, ilerleyen kuraklığın "jeolojik bir gerçek" olduğunu ve göl döneminin (Holosen) artan kuraklık dönemi olarak kavramsallaştırılması gerektiğini vurguladı. Beş yıl önce yazdığı gibi: "Ve şimdi, kuru çayirlar ve bozkırların oluşumuyla birlikte gelen hızlı kuraklık dönemine tamamen dalmış durumdayız ve insan, Orta Asya'nın çoktan kurbanı olduğu ve Güneydoğu Avrupa'yı tehdit eden bu kuraklığı durdurmanın yollarını bulmalıdır." Gelecekteki çölleşmeyi ancak kahramanca ve küresel olarak koordineli eylemler - milyonlarca ağaç dikmek ve binlerce kuyu kazmak - durdurabilirdi.

Kropotkin'in doğal, ilerleyici iklim değişikliği hipotezi farklı karşılandı: Kıta Avrupası'nda, İngilizce konuşulan ülkelere veya çöl ortamlarında çalışan bilim insanlarına kıyasla daha fazla şüpheyile karşılandı.

Fiziki coğrafyaya katkılarının iyi bilindiği Rusya'da, 1891-1892 Büyük Kıtlığı'nın ardından, buğday üretiminin yeni sınırı olan "kara toprak" bozkırındaki kuraklığın, tarımın bir sonucu mu yoksa ilerleyen çölleşmenin bir işareti mi olduğunu anlamaya büyük ilgi duyulmuştu. Sonuç olarak, konunun uluslararası alanda tanınmış iki otoritesi olan, modern klimatolojinin öncülerinden ve 1870'lerin başlarında Coğrafya Derneği'nde Kropotkin'in uzun süreli meslektaşı olan Aleksandr Voeikov ve "yer biliminin babası" olarak anılan Vasili Dokuchaev, her iki sürecin de işlediğine dair çok az kanıt buldu. Ona göre, bozkır iklimi tarihsel zaman içinde değişmemişti, ancak yağışlı ve kurak yılların ardışıklığı döngüsel bir yapıya sahip olabilirdi. Voeikov, Avrupa'daki diğer birçok çağdaş bilim insanı gibi, parlak Alman buzul bilimci Eduard Brückner'in iklim değişkenliği hakkındaki fikirlerine ilgi duyuyordu, ancak ikna olmamıştı.

Brückner , 1890 tarihli önemli kitabı 1700'den Beri İklim Değişikliği, tarihsel zamanlarda on yıllık iklim dalgalanmaları olduğunu savundu. Emmanuel Le Roy Ladurie ve Hubert Lamb'ın çalışmalarına kadar kesinliğiyle eşi benzeri görülmemiş, çarpıcı derecede modern bir tarzda, üzüm hasadı verileri, buzul çekilmesi ve aşırı kış raporları gibi belgesel ve vekil kaynakları, önceki yüzyıl boyunca farklı hava istasyonları tarafından toplanan araçsal verilerin analiziyle birleştirilerek, Avrupa hasatlarındaki ve belki de bir bütün olarak dünya iklimindeki değişiklikleri yöneten, ıslak/soğuk ve kurak/sıcak yıllardan oluşan yarı periyodik, otuz beş yıllık bir döngünün resmini elde etti. Meteoroloji konusunda çok az bilgisi olan ve atmosferin genel dolaşımı hakkında hiçbir bilgisi olmayan Brückner, iklim değişikliğiyle ilgili sonraki nesil tartışmaları kirlüten varsayımlardan ve dolaylı iddialardan kaçınmak için son derece dikkatli davrandı ve akıllıca bir şekilde "Brückner döngüsü" olarak bilinen olgunun nedenselliği hakkında spekülasyon yapmaktan kaçındı. Bilimsel kültürün ağırlıklı olarak Alman olduğu ülkelerde , Brückner'in temkinli iklim salınımı modeli, Kropotkin'in iklim felaketçiliğine tercih edildi.

Öte yandan, İngilizce konuşan dünyada Kropotkin'in 1904 tarihli makalesi genel olarak büyük bir ilgiyle karşılandı ve görünüşe göre batı Amerika Birleşik Devletleri, Sahra ve iç Asya'daki büyük fosilleşmiş göller ve kurumuş nehirlerde yapılan son bilimsel araştırmalarla da desteklendi. Ancak makalenin en acil ve kayda değer etkisi dünya dışıydı.

Zengin bir Bostonlu Brahman olan Percival Lowell, 1894'te Oryantalistlik kariyerini bırakıp, 1877'de Giovanni Schiaparelli tarafından "keşfedilen" ve daha sonra birçok önde gelen astronom tarafından "doğrulan" Mars kanallarını inceleyebileceği bir gözlemevi inşa etmişti.

Lowell'ın gelişine kadar çoğu kişi bu halüsinasyonvari kanalları veya çatlakları kızıl gezegenin doğal özellikleri olarak görüyordu; ancak Belfastlı gazeteci ve bilimkurgu yazarı Robert Cromie, 1890 tarihli bir romanında kanalların kuru ve ölmekte olan bir dünyada gelişmiş bir medeniyet tarafından yaratılmış vahalar olduğunu öne sürmüştü.

Beş yıl sonra Lowell, sansasyonel kitabı Mars'ta , Cromie'nin kurgusunun gözlemlenebilir bir bilim olduğunu öne sürdü: Geometrilere nedeniyle, kanallar akıllı yaşam tarafından inşa edilmiş yapay bir sulama sistemi olmalıydı. Dahası, Mars medeniyeti gezegen ölçeğinde bir yapı inşa etmek için "uluslara" ve savaşımlara son vermişti. Ancak "veri yetersizliğinden dolayı ne tür varlıklar olduklarını kavrayamıyoruz."

Dünyanın dört bir yanındaki gazete okuyucuları elektriklendi, besteciler Mars'a övgüler yağdırdı ve Wells adında bir İngiliz gazeteci, okuyucuları hem büyüleyen hem de korkutan bir kitabın konusunu buldu. Lowell, Kropotkin'in doğal seçilimi keşfedenlerden biri ve aynı zamanda tanıdığı Alfred Russel Wallace gibi bilim insanları arasında kısa sürede amansız düşmanlar edindi; ancak popüler basını müttetfiki olarak kullanarak, halkı kısa sürede bir Mars medeniyetinin spekülasyon değil, gerçek olduğuna ikna etti. İzleyicileri "kanalların" fotoğraflarıyla şaşırtmayı severdi ve görüntülerin bulanıklığı için sürekli özür dilerdi.

Peki bu dünya dışı medeniyetin doğası ve tarihi neydi? Lowell, Kropotkin'le 1901'de Boston Lowell Enstitüsü'nde evrim üzerine bir dizi konferans verdiği sırada tanışmış olabilir, ancak durum ne olursa olsun, 1904 tarihli aşamalı kuruma hakkındaki makale Lowell'ı şimşek gibi çarptı. Sadece "Mars trajedisini" değil, aynı zamanda Dünya'nın kaderini de açıklayan ana anlatı vardı. Lowell, Mars'ın daha küçük boyutu nedeniyle gezegensel evrimin hızlandığını ve böylece Dünya'nın önümüzdeki çağlarda nasıl değişeceğine dair bir ön izleme sunduğunu savundu. 1906 tarihli Mars ve Kanalları adlı kitabında , "kendi dünyamızda yalnızca bugünümüzü ve geçmişimizi inceleyebiliriz; Mars'ta ise geleceğimize dair bir bakış açısı elde edebiliriz."

Bu gelecek, okyanusların buharlaşıp kuruması, ormanların bozkırlara, otlakların ise çöllere dönüşmesiyle gezegenin kurumasıydı. Kropotkin'le kuraklığın hızı konusunda aynı fikirdeydi: "Filistin tarihi dönemlerde kurumuştur."

İki yıl sonra, Yaşamın Yeri Olarak Mars başlığı altında yayınlanan popüler konuşmalarda , bir dersi "Mars ve Dünya'nın Geleceği"ne ayırdı ve "çöllerle ilgili en korkunç kozmik durum, onların ne oldukları değil, ne olmaya başladıklarıdır. Yerel, kaçınılabılır kötülükler olarak değil, dünyamız üzerindeki ölümcül pençe olarak temsil edilmelidirler" uyarısında bulundu. Şaşırtıcı olmayan bir şekilde, başlıca örneği Orta Asya idi: "Hazar, kıyılarından biraz uzakta, bir zamanlar bu yok oluşu sessizce bize haber veren limanların kalıntıları gibi, gözlerimizin önünde yok oluyor." Bir gün, insanların bu "gezegenlerinin haraplığı ve çürümesi içinde var olma mücadelesinde" geriye kalan tek seçenek, Marslıları taklit etmek ve son vahalarına kutup suyunu getirmek için kanallar inşa etmek olacak.

Yetenekli bir matematikçi ama beceriksiz bir jeolog olan Lowell, Arizona'ya gelen ziyaretçileri, fosilleşmiş ağaçların 225 milyon yıl öncesine, yani Triyas Dönemi'ne ait olmasına rağmen, devam eden kuraklığın bir örneği olarak Taşlaşmış Orman'ı göstermekten hoşlanıyordu. Benzer şekilde, Dünya'da hızlı ve tek yönlü bir iklim değişikliğinin kanıtlarını da varsaydı.

Aslında, Kropotkin'in arazi izlenimlerine ve Avrasya buz tabakası hipotezine dayanan teorisi, geçmiş iklimler veya bunların nedenleri hakkındaki verilerden çok uzak, spekülasyon bir sıçramaydı. Aslında, esasen test edilemezdi. Örneğin, betimleyici meteorolojinin aksine, teorik meteoroloji henüz emekleme aşamasındaydı.

Tamamen tesadüf eseri, Kropotkin'in makalesi, Norveçli bilim insanı Jacob Bjerknes'in akışkanlar mekaniği ve termodinamikten türetilen yarım düzine temel denklem biçiminde atmosfer fiziğinin ilk temellerini atan belirsiz bir makalesiyle neredeyse aynı anda yayınlandı.

Jeofizik tarihçisi Gabriele Gramelsberger, "Bjerknes atmosferi, tamamen mekanik ve fiziksel bir bakış açısıyla, güneş radyasyonuyla çalışan ve dönüşle saptırılan, hız, yoğunluk, hava basıncı, sıcaklık ve nemdeki yerel farklılıklarla ifade edilen bir 'hava kütlelerinin dolaşımı için bir motor' olarak tasarladı." diye belirtiyor.

Bu kavramsal tohumların modern dinamik meteorolojiye dönüşmesi yarım yüzyıldan fazla zaman alacaktı; bu arada Kropotkin'in teorisi için bir iklim modeli önermek imkansızdı.

Geçmiş iklimi anlamak için nicel kanıtlar da benzer şekilde boş bir dolaptı. Brückner, etkileyici bir beceriyle aletsel kayıtları kullanmıştı, ancak bunu yalnızca Fransız Devrimi'nden sonraki dönem için yapmıştı.

1901'de İsveçli meteorolog Nils Ekholm, Quarterly Journal of the Royal Meteorological Society dergisinde yazdığı yazıda, mevcut aletsel öncesi belgesel kanıtları ciddi bir şekilde incelemiş ve bunların çoğunun işe yaramaz olduğunu bulmuştu: "Eski kroniklerde güvenilir bir şekilde bildirilen tek iklimsel olgu, şiddetli kışlardır."

Tycho Brahe'nin 1579-1582 yılları arasında Danimarka kıyılarındaki bir adadan yaptığı öncü aletsel hava durumu ölçümlerini, aynı konumdaki modern ölçümlerle karşılaştırarak, kışların daha ılıman ve genel olarak Kuzey Avrupa ikliminin üç yüzyıl öncesine göre daha "denizsel" olduğuna dair bazı kanıtlar buldu.

Ancak kesin olarak çıkarılabilen tek şey buydu: "Diğer açılardan, bu değişimin özellikleri ve nedenleri bilinmiyor. Değişimin periyodik, ilerleyici veya tesadüfi olup olmadığını veya uzay ve zamanda ne kadar uzandığını söyleyemeyiz."

Ekholm, güneş ışığının en az bir milyon yıldır sabit kaldığını ve Dünya'nın yörünge değişiminin son bin yılın iklimi üzerinde yalnızca asgari bir etkiye sahip olduğunu makul bir şekilde varsaydığından, iklim değişikliğinin en olası nedeni atmosferdeki karbondioksit dalgalanması ve dolayısıyla sera etkisiydi.

GELECEK

Yazıları

EKOLOJİ - 1

ELLIOTT GRAVES ALKİSTİS

Ekoloji, bireysel organizmalar ile çevreleri arasındaki etkileşimleri, hem türdeşleriyle hem de diğer türlerin üyeleriyle olan etkileşimleri de içeren bilimsel bir disiplindir. Önemi, en azından ekolojik etkileşimleri "varoluş mücadelesi" olarak kategorize eden Darwin'in Türlerin Kökeni'ni yayınlamasından bu yana kabul edilmiştir . O zamandan beri, bu mücadelenin araştırmalarını bilimsel bir disiplin haline getirmek için devam eden bir çaba vardır. Tarihsel olarak, filozoflar diğer bilimsel disiplinlerle karşılaştırıldığında ekolojiye çok az ilgi gösterdiler, ancak ekolojik sistemleri incelemenin kendi başına ilginç olduğu ve aynı zamanda daha genel olarak bilim felsefesine içgörüler sağlayabileceği giderek daha açık hale geldikçe bu değişmeye başladı. Bu giriş, yalnızca ekolojik bir bağlamda var olmaları anlamında ekolojiye özgü olan bir dizi konuyu ve bilim felsefesinde zaten tartışılmış ancak ekolojik bir bakış açısıyla incelendiğinde özellikle ilginç olan bir dizi konuyu ele alacaktır.

Ekoloji (bilim dalına) ne denir?

"Ekoloji" terimi, Darwin'in "Varoluş Mücadelesi" olarak adlandırdığı bilime bir isim vermek için bu terimi ortaya atan Ernst Haeckel'e atfedilir. Bu mücadele, doğal seçim yoluyla evrimin önemli bir itici gücünü oluşturduğu için erken evrimsel düşüncenin odak noktasıydı. Organizmalar, kıt kaynaklar için rekabet ederek çevrelerinde mücadele ediyorlardı. Bu mücadelelerin sonuçlarının incelenmesi sonunda Evrimsel Biyoloji'ye dönüşürken, mücadelelerin kendilerinin incelenmesi ise Ekoloji disiplinine dönüştü. Varoluş mücadelesi bilimi olgunlaşarak gerçek "Ekoloji"ye dönüştükçe, bu kez inceledikleri organizmalar yerine uygulayıcıları için birçok yeni mücadele ortaya çıktı. Bu mücadeleler disiplinin başlangıcından bu yana şekillenmesini sağlamış, kavramların, yöntemlerin ve epistemik normların oluşumunu etkilemiştir.

Bu mücadelelerin çoğunun altında yatan sebep, ekolojik sistemlerin karmaşıklığından kaynaklanmaktadır. Ekolojik sistemler, birbirleriyle dinamik olarak etkileşime giren çok sayıda farklı tür ve abiyotik faktörden (örneğin su, azot, fosfor vb.) oluşur ve bu da bilimsel olarak araştırılması zor olaylara, olgulara ve davranışlara yol açar. Bu zorlukların en önemlilerinden bazıları şunlardır:

- i. ekolojik olguların düzeyleri, ölçekleri ve hiyerarşileri aştığı gerçeği.*
- ii. Verinin elde edilmesi zordur ve genellikle kalitesi düşüktür.*
- iii. genellemeler rastlantısaldır ve sınırlı bir kapsama sahiptir.*
- iv. Ekoloji disiplini, farklı (genellikle rekabet eden) araştırma hedefleri ve normlarına sahip olan hem "saf" hem de "uygulamalı" araştırma geleneklerini birleştirir.*
- v. Epistemik ve epistemik olmayan hedefler ve değerler, özellikle uygulamalı gelenekteki birçok araştırma alanında bir arada bulunur ve bunlar genellikle politika yapımıyla iç içe geçmiştir.*

Felsefi bir bakış açısından, bu mücadeleler Ekoloji disiplini özellikle ilgi çekici kılmaktadır. Ekolojistlerin araştırdığı olgular ve karşılaştıkları zorluklar, bize bilimin, özellikle de karmaşık sistemler biliminin nasıl işlediğine dair değerli dersler verebilir. Ek olarak, felsefi yaklaşımlar ekolojik araştırmalar için verimli olabilir. Ekoloji felsefesi nispeten yeni bir araştırma alanı olmasına rağmen, tartışılmaya değer çok sayıda konu bulunmaktadır. Bu konuların hepsini ve kapsamlı bir şekilde ele almak mümkün değildir. Bu nedenle, bu giriş bir dizi konuya kısa bir genel bakış sağlayacaktır. Bunun ekoloji felsefesi üzerine bir giriş olması nedeniyle , tartışma için seçilen konuların ekolojik araştırmalar için önemlerinin yanı sıra, felsefi tartışmalara yerleşmiş konular olduğunu belirtmek önemlidir. Ayrıca, her bölümün uzunluğu, diğer konulara göre öneminin bir göstergesi olarak alınmamalıdır.

Ekolojide Felsefi Konular

Ekolojik Araştırma Birimleri

Ekolojik ders kitapları da dahil olmak üzere ekolojiyle ilgili çoğu tartışma, ekolojik araştırmayı araştırmanın odaklandığı ana "ekolojik birim" açısından ayırır. Üç ana birim popülasyonlar , topluluklar ve ekosistemlerdir .

Bir yandan, bu birimlerin hepsiyle ilgili araştırma iyi yerleşmiştir, çünkü her biri kendi araştırma soruları, yöntemleri ve normları olan tanınmış bir ekolojik alt disiplinle ilişkilidir. Öte yandan, her bir birimin nasıl tanımlanacağı ve tüm bu birimlerin gerçekten farklı olup olmadığı konusunda kalıntı teorik sorunlar vardır. Sonraki üç alt bölüm sırasıyla ekosistemler, topluluklar ve popülasyonlarla ilişkili ana kavramsal ve metodolojik sorunları ele alır ve bölüm, ekoloji felsefesinde ivme kazanan bir konu olan bireylerin tartışılmasıyla sona erer. Tüm ekolojik araştırmaların bu kategorilerden birine tam olarak girmediğini, ancak birden fazla birimi kapsadığını akılda tutmak önemlidir.

Ekosistem

Kavram

Bir ekosistem, en azından bir alandaki tüm organizmalar ve etkileşimde bulundukları fiziksel çevre olarak tanımlanabilir. Asıl soru ve tartışma konusu, bir ekosistemin parçalarının nasıl tanımlandığı ve birbirlerine nasıl bağlandıklarıdır. Ekosistemleri kavramsallaştırmanın üç ana yolu vardır . İlki, ekosistemlerin karmaşık sistemler olduğunu, yani parçalarının toplamından daha fazlası olduğunu savunan Elton-Lindeman görüşüdür.

Burada, organizma popülasyonları ve abiyotik faktörler, aralarında enerji akışı olan ağların parçaları olarak düşünülür (biri diğeri tarafından tüketilir). İkincisi, HT Odum tarafından savunulan bütünsel/sistem düzeyi anlayışıdır; bu anlayışta organizmalar tamamen ortadan kaldırılmış ve ekosistem, trofik düzeyler arasındaki enerji akışlarından ibarettir. Üçüncüsü, ekosistemlere karşı şüpheli bir yaklaşımdır; ya parçalarının toplamından daha fazlası olamayacak kadar gevşek bir şekilde bağlantılı oldukları anlamında ya da çeşitli ekosistemler ortak bir noktaya sahip olamayacak kadar çeşitli olduklarından, onları özel bir varlık türü olarak incelemekten kazanılacak hiçbir şey olmadığı anlamında. Bir ekosistemin ontolojik statüsünün bazı önemli çıkarımları vardır; örneğin bir ekosistemin "sağlıklı" olup olamayacağı ve ekosistem "işlevini" neyin oluşturduğu.

Yöntem

Ekosistem ekolojisi, topluluk ve popülasyon ekolojisine bir alternatif olarak ortaya çıkmıştır, çünkü bu yaklaşımlar yalnızca sistemin canlı bileşenleri arasındaki etkileşimleri hesaba katıyordu. Ekosistem ekolojistleri, ekolojik araştırmalara ve modellere abiyotik faktörlerin dahil edilmesinin önemini vurguladılar. Tüm bu ek nedensel faktörleri dahil etmek için ekosistem modelleri, çeşitli trofik seviyeler (örneğin, birincil üreticiler, otçullar, etçiller, detritivorlar) arasındaki enerji transferine odaklanır. Ekosistem Ağı Modelleri gibi ekosistem seviyesi modelleri, ayrıntı açısından çok zengin olma eğilimindedir ve belirli bir sistem için yapılandırılmış veya en azından ona göre uyarlanmıştır. Bu modellere yönelik temel eleştiriler şunlardır: i.sistem özeliindedirler ve bu nedenle bilginin diğer sistemlere aktarılmasına izin vermezler ve

ii.Çok sayıda ayrıntılı veri içerdiklerinden, "aşırı uyum"a, yani gürültülü veriler veya hatalar içermeye eğilimlidirler.

Topluluk

Kavram

Toplulukların ontolojik statüsüne ilişkin tartışmanın kökleri ekosistemlere ilişkin tartışmadan daha derindir. Topluluk ekolojisinin tüm alt disiplini, yani ekolojik sistemleri incelemek için değerli bir yaklaşım olup olmadığı hakkındaki daha geniş bir tartışmanın merkezinde yer alır. Topluluklar şu şekilde düşünülebilir: i.yalnızca kümeler, eğer parçaları birbirine bağımlı değilse ve dolayısıyla herhangi bir özel ontolojik statüyü hak etmiyorsa, ii.bütünler, yani parçalarının toplamından daha fazlası, eğer parçaları arasında nedensel ilişkiler varsa, veya iii.Bireyler, eğer parçaları o kadar yakından bağlantılıysa ki, içsel bir yapı düzeyi sergiliyorlarsa.

Bu görüşlerin her birinin savunucuları etkili ekolojistlerdi. Örneğin, Henry Gleason toplulukların, parçalarının toplamından daha fazlası olduğuna inanmıyordu. George Evelyn Hutchinson, toplulukların öz düzenlemeyle sonuçlanan geri bildirim döngüleri içeren etkileşimler sergilediğine ve bu nedenle bütün olarak düşünülmesi gerektiğine inanıyordu.

Son olarak, Frederic Clements, toplulukların o kadar derin bir şekilde birbirine bağlı olduğunu düşünüyordu ki, ontolojik olarak bireysel organizmalara eşdeğer olan süperorganizmalar olarak anlaşılmaları gerektiğini düşünüyordu .

Tarihçiler ve bilim felsefecileri de ekolojik topluluk kavramıyla ilgilenerek, çeşitli topluluk kavramlarının ontolojik statüsü ve uygulanabilirliği ile bunların tarihsel ve sosyolojik evrimi hakkında derinlemesine tartışmalar sunmuşlardır .

Her ne kadar bir fikir birliği olmasa da, hakim görüş, toplulukların süper organizmalar/bireyler olmadığı, ancak bütün olarak sayılabilecek kadar yeterli iç yapıya veya net sınırlara sahip olduklarıdır .

Yöntem

Topluluk ekolojisindeki araştırmalar, bir topluluk içindeki popülasyonlar arasındaki etkileşimlere odaklanır. Bunların en önemlileri rekabet , yırtıcılık , mutualizm ve parazitizmdir . Topluluk ekolojisi aynı zamanda ekolojik araştırmalardaki birçok önemli kavram ve fikir için de çerçeve oluşturur; bunlara niş , trofik seviyeler , kilit türler ve ekolojik mühendislik gibi tipik olarak ekolojik olarak düşünülen kavramların çoğunluğu da dahildir .

Ekolojideki tüm yaklaşımlar arasında topluluk ekolojisi muhtemelen deneylere en çok odaklanandır . Aslında, topluluk ekolojisindeki birçok fikir, Paine'nin kilit tür kavramına yol açan gelgitler arası deneyleri gibi önemli deneyler yoluyla oluşturulurken, Gause'nin rekabet deneyleri gibi diğerleri, teorik ilkelerin gerçek dünya topluluklarında ortaya çıkabileceğini göstermeleriyle ünlendi.

Modeller topluluk ekolojisinde de önemli bir rol oynar; bunların en dikkat çeken rekabet ve avlanma üzerine Lotka-Volterra modelleridir .

GELECEK

Yazıları

EKOLOJİ - 2

ELLIOTT GRAVES ALKİSTİS

Nüfus

Kavram

Ekologlar genellikle popülasyonu, aynı anda aynı mekan veya alanda bulunan, birbiriyle çiftleşen organizmalar veya aynı türden organizmalar grubu olarak tanımlar. Popülasyonların doğada gerçek birimler olduğu görüşü, topluluklar ve ekosistemler için benzer iddialardan daha az tartışmalıdır. Yine de filozoflar popülasyonların doğası hakkında birçok noktada fikir ayrılığına düşmektedir.

Bu literatüre önemli bir katkı, Roberta Millstein'in bir dizi makalesidir.

Bu makalelerde, ekologlar ve evrimsel biyologlar tarafından popülasyon teriminin kullanılma biçimindeki belirsizliğin, kafa karışıklığına yol açtığı ve biyolojik araştırmalardaki ilerlemeyi engelleyebileceği için sorunlu olduğunu savunmaktadır. Bunun yerine, hem ekolojik hem de evrimsel popülasyonlar için nedensel etkileşimci popülasyon kavramını önermektedir. Burada bir popülasyon şu şekilde tanımlanmaktadır: " Bir nesil boyunca hayatta kalma veya üreme etkileşimlerinde bulunan veya her ikisini birden yapan en az iki türdeş organizma. "

Millstein'in anlayışının önemli bir boyutu, Ghiselin ve Hull'un türleri bireyler olarak kavramasından sonra, popülasyonların bireyler olarak görülmesidir .

CIPC'ye yönelik eleştiriler arasında, popülasyonların bireyler olarak kavranmasına karşı argümanlar yer alır; bunun temelinde, popülasyonun ekolojik kavrayışının evrimsel karşılığı olan anlayıştan önemli ölçüde farklı olduğu ve popülasyonların bireyler olarak kavranmasının yalnızca ikincisine uygulandığı ve popülasyonların daha çoğulcu bir anlayışına yönelik argümanlar vardır.

Yöntem

Popülasyon ekolojisi ekolojinin kendisi kadar eskidir. Aslında bir görüşe göre ekoloji, demografi ve fizikten elde edilen matematiksel modeller ekolojik popülasyonlara uygulandığında gerçek bir bilimsel disiplin haline gelmiştir . Popülasyon ekolojisindeki araştırmalar, özellikle demografik süreçler ve göçün etkileri olmak üzere popülasyon dinamiklerine odaklanır. Popülasyon ekolojisindeki modeller, az sayıda parametre içermeleri ve birçok farklı popülasyona uygulanabilmeleri anlamında basit ve genel olma eğilimindedir.

Bu modellere yönelik temel eleştiri, bazı popülasyonlara özgü faktörleri göz ardı etmeleri nedeniyle çok gerçekçi olmamalarıdır .

Örneğin, hayvanlar için geliştirilen rekabet modelleri bitki popülasyonlarına pek uygulanamaz, çünkü bitki rekabetinde abiyotik faktörlerin önemini hesaba katmazlar.

Birey (Organizma)

Diğer ekolojik seviyelerle karşılaştırıldığında, birey (organizma) seviyesi daha az ilgi görmüştür. Çoğu model ve deney, bireyler yerine gruplara odaklanır ve bireyler ortaya çıktığında, genellikle tüm popülasyonun toplamı veya ortalamalarıdır ve büyük ölçüde birbirleriyle homojendirler. Bunun için iyi epistemik nedenler vardır. Bireyler arasındaki çeşitlilik genellikle veri toplama veya yorumlamadaki bir hatanın göstergesidir ve modele veya deneye gereksiz karmaşıklık katabilir. Bireyler arasında homojenleştirme, gözlem ve ölçüm hatalarını azaltabilir ve bilim insanlarının gerçek nedensel faktörler ile salt gürültü arasında ayırım yapmalarını sağlayabilir.

Bununla birlikte, özellikle bireysel farklılıklar olmak üzere bireylere daha fazla odaklanılmasını savunan bir grup ekolojist de mevcuttur. Davranışsal Ekoloji ve Fizyolojik Ekoloji gibi bazı alt disiplinler açıkça bireylere odaklanır. Dahası, 1972'de Joan Roughgarden, bir popülasyon içindeki bireyler arasındaki farklılıkların "niş genişliği", yani bir popülasyonun kullandığı kaynakların çeşitliliği olgusunu açıkladığını ve bunun da popülasyonun dayanıklılığı üzerinde etkileri olduğunu savundu. Ekonomiden alınan Birey Temelli modeller, bireylerin kendileri büyük ölçüde homojen olsalar ve yalnızca bir veya iki boyutta farklılık gösterebilirler bile, bireylere odaklanmanın önemini vurguladı. Daha yakın zamanlarda, ekolojik araştırmaların birçok bölümünde, modeller ve deneylerdeki bireysel farklılıkları dahil etme yönünde yoğun bir çaba sarf edilmiştir. Bu, önemli içgörülere yol açmıştır. Örneğin, baskın meerkat dişileri, alt seviyedeki dişileri geçici olarak gruptan uzaklaştırarak, kendiliğinden düşük yapma oranlarının artmasına ve rakiplerinin üremelerinin baskılanmasına neden olmaktadır.

Niş

Belki de en önemli, belirgin ekolojik kavram "niş"tir. Diğer birçok ekolojik kavramda olduğu gibi, nişin tanımlanması da oldukça zordur. Grinnell, Elton, Hutchinson ve MacArthur dahil olmak üzere bir dizi etkili ekolojist niş kavramsallaştırmaları formüle etmiştir. Bu kavramları kategorize etmek, bazı açılardan örtüşürken bazı açılardan da farklılık gösterdikleri için kolay değildir.

Nişin Kavramsallaştırılması

Doğal ortam

Tarihsel olarak, niş fikri Darwin'e kadar uzansa da, niş kavramının ilk uzun incelemesi, bu terimi bir türün işgal ettiği biyotik ve abiyotik çevre yönlerini tanımlamak için kullanan Joseph Grinnell'in çalışmalarında bulunur,

Grinnell nişinin iki temel özelliği vardır. Birincisi, her nişin yalnızca bir tür tarafından işgal edilebilmesidir, yani aynı ekosistemdeki iki tür tam olarak aynı nişi işgal edemez. İkincisi, habitatlar değiştikçe yeni nişler ortaya çıkabilir ve türler yerel olarak yok oldukça mevcut nişler boşalabilir ve bu da diğer türlerin onları işgal etmesi için alan ve adaptif baskı sağlar. Bu, Grinnell nişine açıklayıcı bir güç verir, çünkü nişlerin özellikleri belirli türlerin fenotipik adaptasyonlarını açıklayabilir: organizmalar boş nişleri doldurmak için adapte olurlar.

İşlev

Charles Elton, nişin farklı bir anlayışını öne sürmüştür. Elton, farklı habitatlarda yaşayan türler açısından büyük farklılıklar olsa da, beslenme düzeyi açısından bazı önemli benzerlikler olduğunu fark etmiştir: çoğu toplulukta otçullar, etoburlar ve detritivorlar bulunur. Niş anlayışı, organizmanın topluluk içindeki işlevine, yani biyotik ortamdaki yerine ve avı ve avcılarını gibi diğer organizmalarla ilişkilerine odaklanır. Elton, nişi bir mesleğe benzetmiş ve ünlü bir şekilde şöyle demiştir: "Bir ekolojist 'işte bir porsuk gidiyor' dediğinde, düşüncelerinde hayvanın ait olduğu topluluktaki yeri hakkında kesin bir fikir de bulundurmalıdır, tıpkı 'işte papaz gidiyor' demiş gibi.

Elton'un işlevsel niş kavramı, bir topluluğa uyum sağlayan, göç eden veya onu istila eden organizmalar tarafından işgal edilebilen boş nişler fikrini de kapsar.

N boyutlu hiperuzay

Elton'dan yaklaşık 20 yıl sonra, GE Hutchinson, önceki iki anlayışa bazı benzerlikler ama aynı zamanda bazı önemli farklılıklar da taşıyan başka bir niş anlayışı daha önerdi. Temel fikir şudur: Herhangi bir tür için, onu etkileyen her çevresel faktörün (biyotik ve abiyotik) bir ekseninde temsil edildiği bir alan hayal edin. İlgili faktörlerin sayısı (n), alanın kaç eksene sahip olacağını belirler. Bu eksenler içinde, bir türün varlığını sürdürebileceği (yani, pozitif uyuma sahip olduğu) alan, temel nişidir. Bu alanın içinde, türün gerçekte nerede var olduğunu belirleyen daha küçük bir alan vardır; bu, onun gerçekleştirilmiş nişidir.

Niş'e Karşı

Niş kavramının önemli bir özelliği, ekolojik toplulukların dinamiklerini ve yapısını açıklamaya yardımcı olmasıdır. Bunu, tam rakiplerin, yani özdeş nişlere sahip türlerin bir arada var olamayacağını belirten rekabetçi dışlama (CEP) ilkesi aracılığıyla yapar. Dolayısıyla, türler arasındaki rekabet ne kadar yakınsa, kişinin nişini çeşitlendirme veya göç etme teşviki de o kadar yüksek olur.

Bazıları için CEP'i de içeren rekabet teorisi, topluluk dinamiklerini ve toplulukların evrimsel yapısını anlamanın temeli olduğu için ekolojinin ve evrimsel biyolojiyle ilişkisinin temel taşıdır.

Niş kavramının popülaritesi yaygındır ancak her yerde bulunmaz. Bazı ekolojistler, niş/rekabet çerçevesinin topluluk düzeyindeki ekolojik olayları açıklamak için yetersiz olduğuna inanmaktadır. Örneğin, CEP test edilemez ve bilimsel olarak yararlı olmadığı gerekçesiyle eleştirilmiştir . Bu tartışmada önemli bir dönüm noktası, Stephen Hubbell'ın türler arasındaki farklılıkların nötr, yani bir topluluk içindeki başarılarıyla ilgisiz olduğunu savunan nötr topluluk yapısı teorisidir. Bunun yerine, topluluk yapısı sürüklenmeden (rastgele doğum ve ölüm), dağılmadan ve türleşmeden etkilenir. Başka bir deyişle, nişler bir topluluktaki her türün göreceli bolluğunu etkilemez, bu nedenle topluluk yapısı çalışmasında çok az öneme sahiptirler.

Nötr teorinin kendisi ve niş/rekabet çerçevesiyle kesin ilişkisi oldukça tartışmalıdır. Tarafsız teori, rekabet çerçevesine bir alternatif olarak veya bir sıfır hipotezi , yani bir alternatifi kabul edilmesinden önce yanlış olduğu gösterilmesi gereken bir hipotez olarak görülebilir. Bazı ekolojistler, iki alternatifi, her iki yaklaşımın da yönlerini birleştiren tek bir teoride uzlaştırmaya çalışmışlardır.

Justus ise farklı bir eleştiride bulunuyor. Justus, mevcut niş kavramlarının hiçbirinin ekolojik araştırmalarda gerçekten işe yaramadığını, çünkü gerçek dünyadaki topluluk yapısını tutarlı bir şekilde açıklayamadığını veya öngöremediğini savunarak niş kavramının gereksiz olduğunu savunuyor.

Dahası, bireysel tanımların eksikliklerini gidermek için mevcut niş kavramlarını birleştirme girişimleri başarısızlığa mahkûmdur, çünkü bu tür kombinasyonlar gerçek ekolojik toplulukları yeterince temsil edemeyecek kadar soyut ve nedensel bilgiden yoksun hale gelir, topluluk yapısını öngörmekten bahsetmiyorum bile.

Biyolojik İstilalar

Doğal yaşam alanlarının dışında kalan türlerin yerli türler için sorunlara yol açabileceğinin kabulü, her yaşam alanında türlerin popülasyonlarının büyümesini etkileyen dostları ve düşmanları olduğunu ve düşmanı olmayan yeni bir yaşam alanına getirilen türlerin yerli türlerin aleyhine olacak şekilde orayı ele geçirebileceğini fark eden Darwin'e dayanır. Darwin'den sonra, Charles Elton'ın 1958'de Hayvanlar ve Bitkiler Tarafından İstilaların Ekolojisi adlı kitabının yayınlanmasına kadar istilacı türlerle ilişkili sorunlara çok az ilgi gösterildi. Elton, istilacı türlerin aşırı derecede sorunlu olduğunu düşünüyordu ve temel amacının yerli toplulukların korunması için bir çerçeve sağlamak olduğunu düşünüyordu.

O zamandan beri biyolojik istilalar üzerine araştırmalarda hızlı bir artış oldu ve bu da istila biyolojisinin ekolojinin bir alt disiplini olarak kurulmasıyla sonuçlandı; biyolojik istilacıların kavramları, yöntemleri, etkileri ve yönetimi üzerine araştırmalara adanmış araştırma programları ve dergiler ortaya çıktı .

Biyolojik İstilacıların Tanımlanması

Biyolojik bir istilacıyı tanımlamak kolay bir iş değildir. Doğal yaşam alanlarının dışındaki türleri tanımlamak için kullanılan terimler arasında "istilacı", "yabancı", "egzotik", "getirilen", "yerli olmayan", "gelişen", "yeni başlayan", "doğallaştırılmış", "göçmen", "yabancı ot", "zararlı" ve "istilacı yabancı", "yerli olmayan istilacı" gibi bileşik terimler bulunur. Bu terimlerin her birinin, evrensel olarak kabul edilebilir bir sınıflandırmayı engelleyen kendine özgü varsayımları ve çıkarımları vardır. Örneğin, "istilacı"yı doğal yaşam alanının dışında yaygın olarak bulunan bir tür olarak tanımlarsak, bu sınıflandırma tipik olarak istilacı olarak sınıflandırılan birçok türü içerir. Ancak, önemli sayıda örnek çok daha az belirgin olacaktır. İlk olarak, bir türün doğal yaşam alanı olarak ne sayılır? Bitki ve hayvanların göçü binlerce yıldır gerçekleşmektedir, ancak tüm göçler istila ile sonuçlanmamıştır. Yaygın birçok tür için, doğal yaşam alanlarının ne olduğundan bile emin olmayabiliriz . İkinci olarak, yaygın olarak kabul edilen nedir? Bazı türler yerleşip yayılır ancak yerel ekosistemler için tehdit oluşturmazlar. Bunlar istilacı olarak kabul edilmeli mi, edilmemeli mi? Üçüncü olarak, bazı türler yeni ekosistemlere "entegre" olur ve bunların ortadan kaldırılması yerel türler için sorun yaratabilir. Bu türler istilacı olarak kabul edilmeli mi?

Biyolojik istilacıların tanımı etrafındaki tartışma ivme kazanmış ve önde gelen istila biyologları arasında hararetli fikir alışverişlerine yol açmıştır. Tartışma, değer yüklü terminolojinin yerli olmayan türler ve bunların yönetimi hakkındaki algılar üzerindeki etkisine odaklanmaktadır. Tartışmanın bir tarafında, yerli olmayan türleri tanımlamak için kullanılan terminolojinin yabancı düşmanı olduğuna ve biyolojik istilaların araştırılmasında, kaynak tahsisinde ve yönetiminde önyargılara yol açtığına inananlar yer almaktadır. İstilacıların algılanan tehdidinin genellikle abartıldığını, örneğin çok az yok oluşun biyolojik istilaların etkisine bağlanabildiğini ve bazı durumlarda etkilerinin olumlu bile olabileceğini, toprak erozyonu gibi diğer antropojenik rahatsızlıkları hafifletebileceğini, varlıklarının biyolojik çeşitliliği artırabileceğini veya biyolojik topluluklarda yeni etkileşimler başlatabileceğini savunuyorlar. Ayrıca, biyolojik istilaları yönetme çabaları genellikle gereksizdir, çünkü önemli ekonomik maliyetler getirmelerine rağmen başarılı olma olasılıkları düşüktür ve bazı durumlarda yerli topluluklara ek zarar verebilir, mevcut sorunları daha da kötüleştirebilir veya hatta yeni sorunlar yaratabilir.

Karşıt görüş ise, ara sıra sağlanan faydalara rağmen, istilacı türlerin genel etkisinin ezici bir çoğunlukla olumsuz olduğudur. Bu görüşün savunucuları, özellikle ada topluluklarında, istilacıların yerli türleri yok ettiği ve ekosistem işleyişini bozduğu çok sayıda vakadan bahseder. İstilacıların etkilerinin henüz belirgin olmadığı, ya yeni bir alanda henüz yaygınlaşmadıkları ya da belirli yerli türlerle rekabet etmedikleri durumlarda bile, yerli olmayan bir türün gelecekte yerli bir ekosistem için tehdit oluşturma olasılığı her zaman vardır ve bu olasılık iklim değişikliğinin etkileri nedeniyle giderek daha da olası hale gelmektedir. Tartışmanın bu tarafındaki söylem de oldukça güçlü, zira bu kamptaki bilim insanları, rakiplerini "istilacı tür inkârcılığı"nı benimsemekle, yani terminolojinin değer odaklılığına odaklanarak, istilacıların olumlu etkilerine dair örnekleri seçerek ve istilaların olumsuz etkilerine dair kanıtları görmezden gelerek veya küçümseyerek biyolojik istilalara karşı bilimsel olmayan veya sözde bilimsel bir yaklaşım benimsemekle suçluyorlar.

Biyolojik İstilaların Nedenleri

İstila biyolojisindeki bir diğer önemli soru şudur: Bazı istilaların başarılı olmasına ve bazılarının başarısız olmasına ne sebep olur? Biyolojik istilaların nedenlerinin araştırılmasının kendine özgü bir tarihi ve gerilimleri vardır. İstilaların nedenine ilişkin iki ana araştırma geleneği vardır. Popülasyon ekolojisinden doğan ilk gelenekte, istilaların nedenleri istilacı düzeyinde bulunurdu. Fikir, istilacıların yeni alanlarda yerleşip yayılmalarını, yerli türlerle rekabet ederek veya onları başka şekillerde rahatsız ederek sağlayan özelliklerin bir kombinasyonuna sahip olduklarında istilaların başarılı olduğudur. Örneğin, *Pinus* cinsinde başarılı istilaların özellikleri olarak küçük tohum kütlesi, kısa nesil süreleri ve yüksek bir göreceli büyüme oranı belirlemiştir. Hızlı bir büyüme stratejisine sahip türler, daha büyük genel biyokütle ile sonuçlanan artan üretkenliğe sahiptir. Dağılımda daha yüksek bir verimlilikle birlikte bu, türlere yeni bir alanda yerli türlerin aleyhine rekabet avantajı sağlar. Yani, bireysel ve popülasyon düzeyindeki biyokütle açısından daha hızlı büyüme, aynı yaşam alanındaki diğer bitkiler için mevcut kaynakları azaltabilir.

İkinci gelenek, istilanın nedenlerini topluluk veya ekosistem düzeyinde, yani toplulukların istilaya direnmesini sağlayan özelliklere odaklanarak belirler. Buradaki fikir, her topluluğun, istilacıların istilada başarılı olmak için aşması gereken bir dizi bariyer inşa etmesidir. İstilaya karşı ekosistem düzeyindeki bir bariyerin popüler bir örneği biyoçeşitlilikti; buradaki fikir, daha çeşitli bir topluluğun bozulmaya karşı daha dayanıklı olacağıydı. Çeşitlilik-istikrar hipotezinin bu soyundan gelen teori büyük ölçüde terk edilmiş olsa da, yerini daha ayrıntılı açıklamalara bırakmıştır.

GELECEK

Yazıları

ŞEHRE DAİR HAK

DAVID HARVEY

Ünlü kent sosyoloğu Robert Park'ın bir zamanlar yazdığı gibi şehir, "İnsanın yaşadığı dünyayı, kalbinin arzularına daha yakın bir şekilde yeniden inşa etme yönündeki en tutarlı ve genel olarak en başarılı girişimi. Ancak şehir, insan tarafından yaratılmış bir dünyaysa, aynı zamanda yaşamaya mahkûm olduğu dünyadır. Dolayısıyla, dolaylı olarak, görevinin doğası hakkında net bir fikre sahip olmadan, şehri yaratırken insan kendini yeniden yaratmıştır."

Şehir hakkı, yalnızca var olana erişim hakkı değil, aynı zamanda var olanı gönlümüzce değiştirme hakkıdır. Kendi yarattıklarımızla yaşayabildiğimizden emin olmalıyız. Ancak niteliksel olarak farklı bir kentsel toplumsallık yaratarak kendimizi yeniden yaratma hakkı, en değerli insan haklarından biridir. Dünya genelindeki kentleşmenin hızı ve kaotik biçimleri, bu görevin doğası üzerine düşünmeyi zorlaştırdı. Tam olarak neden, nasıl, hangi amaçla ve ne amaçla olduğumuzu bilmeden yaratıldık ve yeniden yapıldık. Öyleyse şehir hakkımızı nasıl daha iyi kullanabiliriz?

Şehir hiçbir zaman karmaşa, çatışma ve şiddetten uzak, uyumlu bir yer olmamıştır. 1871'deki Paris Komünü'nün tarihine veya Scorsese'nin "New York Çeteleri" filmindeki kurgusal şehir tasvirine bakalım ve kendimize ne kadar yol kat ettiğimizi soralım. Sonra Belfast'ı bölen, Beyrut ve Saraybosna'yı yerle bir eden, Bombay'ı sarsan ve hatta "Melekler Şehri"ni bile etkileyen şiddeti düşünelim. Kent tarihinde barış ve medeniyet kuraldan ziyade istisnadır. Tek ilginç soru, sonuçların yaratıcı mı yoksa yıkıcı mı olduğudur. Genellikle her ikisi de geçerlidir: şehir, yaratıcı yıkımın tarihi bir alanıdır. Bununla birlikte, şehir aynı zamanda son derece dirençli, kalıcı ve yenilikçi bir toplumsal yapı olduğunu da kanıtlamıştır.

Peki kimin hakları ve kimin şehri? 1871 Komünarları, "kendi" Paris'lerini burjuvaziden ve emperyal uşaklardan ele geçirme hakkına sahip olduklarına inanıyorlardı. Onları öldüren monarşistler, şehri Tanrı ve özel mülkiyet adına geri almanın haklı olduğunu düşünüyorlardı. Hem Katolikler hem de Protestanlar, tıpkı Bombay Shiv Sena Partisi'nin Müslümanlara vahşice saldırdığı sırada yaptığı gibi, Belfast üzerinde bir hakları olduğunu düşünüyorlardı. Hepsi şehir üzerindeki haklarını eşit olarak kullanmadı mı? Marx, ünlü bir cümlesinde "Eşit haklar arasında," der, "güç karar verir."

Peki bu bir "şehir hakkı" mı? Arzularımız için savaşıma ve yolumuza çıkan herkesi ortadan kaldırma hakkı mı? Bu, BM İnsan Hakları Bildirgesi'nin evrensel ilkelerinden oldukça uzak görünüyor. Ya da belki de değil? Marx, Park gibi, dünyamızı değiştirerek kendimizi değiştirebileceğimize - ve bunun tersinin de geçerli olduğuna - inanıyordu. Bu diyalektik ilişki, tüm insan emeğinin temelinde yatar. Hayal gücü ve arzu, bunda rol oynar.

En kötü mimarları en iyi arılardan ayıran şeyin, mimarın bir yapıyı önce hayalinde inşa edip sonra onu zeminde somutlaştırması olduğunu savundu. Hepimiz bir tür mimarız. Bireysel ve kolektif olarak, günlük eylemlerimizle ve politik, entelektüel ve ekonomik katılımımızla şehri yaratırız. Ancak şehir de kendi adına bizi şekillendirir. Los Angeles'ta sinirli bir sürücü olmadan yaşayabilir miyim?

Alternatif kentsel dünyalar hayal edebilir ve düşünebiliriz. Yeterince azim ve güçle, onları inşa etmeyi bile umabiliriz. Ancak ütopyalar bugün kötü bir üne sahip, çünkü gerçekleştiklerinde onlarla yaşamak genellikle zor. Peki ya sorun ne? Düşüncelerimize rehberlik edecek doğru bir ahlaki ve etik pusulamız mı yok? Sosyal açıdan adil bir şehir inşa edemez miyiz?

Peki toplumsal adalet nedir? Platon'un Devlet adlı eserinde Thrasymachus, "her yönetim biçiminin" "kendi yararına yasalar çıkardığını", dolayısıyla "adaletin her yerde aynı, güçlünün yararına" olduğunu iddia eder. Platon, adaleti bir ideal olarak savunarak bunu reddeder. Ancak yine de idealin birçok formülasyonu vardır. Eşitlikçiler veya Bentham gibi faydacılar olabiliriz, devredilemez insan hakları idealiyle Rousseau veya John Rawls gibi toplumsal sözleşmeyi savunabiliriz, Kantçı tarzda kozmopolit olabiliriz, ya da toplumsal yaşamın "şiddetli, acımasız ve kısa" olmasını önlemek için devletin pervasız özel çıkarlara adalet dayatması konusunda ısrar eden saf Hobbesçular olabiliriz. Hatta bazıları kültürel farklılıklara duyarlı, yerel adalet ideallerini savunur. Sinirlenerek aynaya bakıp kendimize şunu soruyoruz: "Bütün bu adalet teorilerinden hangisi en adil?" Uygulamada, Thrasymachus'un haklı olduğundan şüphe ediyoruz: Adalet, yalnızca egemen sınıfın adil ilan etmek istediği şeydir.

Ancak ütöpik planlar ve adalet idealleri olmadan yapamayız. Bunlar hem motivasyon hem de eylem için gereklidir. Adaletsizliğe duyulan öfke ve alternatif fikirler, uzun zamandır toplumsal değişim arayışını körüklüyor. Bunları alaycı bir şekilde bile göz ardı edemeyiz. Ancak bağlamlarına oturtabiliriz ve oturtmalıyız. Her hukuk ideali, toplumsal süreçlerle ilgili varsayımları gizler. Öte yandan, toplumsal süreçler belirli hukuk anlayışlarını içerir. Bu haklara meydan okumak, toplumsal sürece meydan okumak anlamına gelir ve bunun tersi de geçerlidir. Şimdi bunu örneklendireyim.

Özel mülkiyet ve kâr oranı üzerindeki devredilemez hakların, aklınıza gelebilecek diğer devredilemez hak kavramlarından daha üstün olduğu bir toplumda yaşıyoruz. Bunun nedeni, toplumumuzun piyasa değişimine dayalı sermaye birikimi tarafından yönetiliyor olmasıdır. Bu toplumsal süreç, bireysel hakların yasal inşasına bağlıdır. Savunucular, bunun bireysel sorumluluk, devlet müdahalesinden bağımsızlık, piyasada ve kanun önünde eşit fırsatlar, inisiyatif için ödüller ve seçim özgürlüğüne izin veren açık bir piyasa gibi "burjuva erdemlerini" teşvik ettiğini savunuyorlar.

Bu haklar, kişinin kendi bedeni üzerinde özel mülkiyete sahip olmasını ve düşünce, ifade ve konuşma özgürlüğünü içerir. Kabul edelim: bu türetilmiş haklar caziptir. Çoğumuz onlara fazlasıyla güveniyoruz. Ama bunu çoğunlukla zengin adamın sofrasından kırıntılarla yaşayan dilenciler gibi yapıyoruz. Açıklayayım.

Kapitalizmde yaşamak, sermayenin sonsuz birikimi için gerekli olan haklar bütününe kabul etmek veya onlara boyun eğmek anlamına gelir. Başkan Bush savaşa girerken, "Baskı, kızgınlık ve yoksulluğun yerini demokrasi, kalkınma, serbest piyasalar ve serbest ticaret umudunun alacağı adil bir barış istiyoruz," der. Son iki maddenin, "bütün toplumları yoksulluktan kurtarmaya muktedir olduğu kanıtlanmıştır." Amerika Birleşik Devletleri'nin dünyaya sunacağı bu özgürlük armağanı (piyasa), ister beğenilsin ister beğenilmesin. Ancak özel mülkiyet ve kâr oranı üzerindeki devredilemez haklar, olumsuz ve hatta ölümcül sonuçlara yol açabilir.

Serbest piyasalar illa ki adil değildir. "Eşit olmayanlara eşit muamele kadar eşitsiz bir şey yoktur," der eski bir söz. Piyasanın yaptığı da budur. Değişimin eşitlikçiliği sayesinde zenginler daha zengin, fakirler daha fakir olur. Zengin ve güçlü olanların bu tür hakları savunması şaşırtıcı değildir. Sınıf uçurumu işte böyle derinleşir. Şehirler giderek daha fazla gettolaşıyor, çünkü zenginler koruma amacıyla çitlerle çevrilirken, fakirler doğanın gücüyle gettolaşıyor. Ve eğer ırksal, dini ve etnik ayrımlar, çoğu zaman olduğu gibi, daha iyi bir sınıf ve gelir konumu elde etme mücadelesiyle kesişirse, çok iyi bildiğimiz acımasızca bölünmüş şehirlerle hızla karşılaşırız. Piyasa özgürlükleri kaçınılmaz olarak tekelci güç üretir. Otuz yıllık neoliberalizm bize piyasa ne kadar özgürse, eşitsizliklerin ve tekelci gücün de o kadar büyük olduğunu öğretiyor.

Daha da kötüsü, piyasaların işleyebilmesi için kısıtlığa ihtiyacı vardır. Kısıtlık yoksa, toplumsal olarak teşvik edilmesi gerekir. Özel mülkiyet ve kâr oranının işlevi budur. Sonuç, bolluk içinde çok fazla gereksiz yoksunluktur. Dolayısıyla sokaklarımızdaki evsizler ve metrodaki dilenciler de öyle. Açlık, büyük miktarda yiyecek fazlası olsa bile ortaya çıkabilir.

Finans piyasalarının serbestleşmesi, spekülasyon güçlerinin fırtınasını başlattı. Kâr elde etme konusunda vazgeçilmez haklarını kullanan birkaç hedge fonu, dünyanın dört bir yanında, spekülasyonlarıyla koca ekonomileri yerle bir ederek yakıp yıkıyor. Spekülasyonlarıyla şehirlerimizi yerle bir ediyor, ardından opera ve bale bağışlarıyla onları yeniden canlandırıyorlar.

Bu arada, Enron davasından tanınan Kenneth Lay gibi CEO'ları, küresel sahnede kendilerini sergiliyor ve milyonlarca insanın sırtından muazzam bir servet biriktiriyorlar. Türev hakların kırıntıları, Kenneth Leja ve benzerleriyle yaşamaya değer mi?

ŞEHRE DAİR HAK

Özel mülkiyete ve kâr oranlarına dair devredilemez haklar buna yol açıyorsa, ben bunların hiçbirini istemiyorum. Bu, gönlümün arzularına karşılık gelen şehirler değil, eşitsizlik, yabancılaşıma ve adaletsizlik dünyaları yaratıyor. Sonsuz sermaye birikimine ve içinde saklı haklar kavramına karşıyım. Şehre dair farklı bir hak savunulmalı.

Şu anda bu haklara sahip olanlar, onlardan gönüllü olarak vazgeçmeyecekler: "Eşit haklar zorla belirlenir." Bunun şiddet anlamına gelmesi gerekmiyor . Ancak bu, siyasi örgütlenme yoluyla veya eğer bir şeylerin değişmesi gerekiyorsa sokakta yeterli gücü harekete geçirmek anlamına geliyor. Peki hangi stratejiyle ilerleyeceğiz?

Saint-Simon, yeninin ana hatları mevcut durumda gizlice mevcut olmadan hiçbir toplumsal düzenin değişemeyeceğini söylemişti. Devrimler tam bir yıkım değildir, ancak işleri tersine çevirir. Türev haklar temel haklar haline gelmeli ve temel haklar türev haklar haline gelmelidir. Demokratik sosyalizmin geleneksel hedefi bu değil miydi?

Kapitalist haklar paketinde çelişkiler olduğu ortaya çıktı. Bu kullanılabilir. BM bildirgesinin işçilerin türetilmiş haklarına ilişkin maddeleri titizlikle uygulanırsa küresel kapitalizme ve kent yaşamına ne olur?

Ama yeni haklar da tanımlanabilir: örneğin şehir hakkı, başta da söylediğim gibi, sadece emlak spekülâtörlerinin ve devlet planlamacılarının tanımladığı şeye erişim hakkı değil, şehri farklılaştırma, onu gönül arzularına daha uygun biçimde biçimlendirme ve böylece kendimizi farklı bir imaja göre yeniden inşa etme aktif hakkıdır.

Yeni bir kentsel ortak faydanın, aktif demokratik katılımın olduğu bir kamusal alanın yaratılması, yıkıcı neoliberalizmin sloganı olan o büyük özelleştirme dalgasını geri almamızı gerektiriyor.

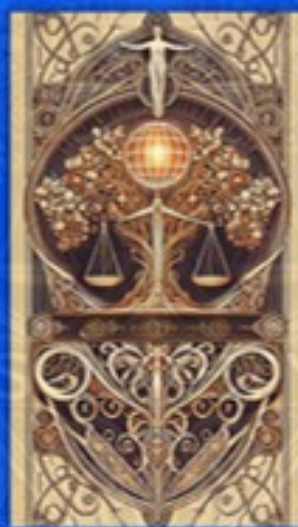
Yalnızca farklı şekilde düzenlenmiş haklara değil, aynı zamanda farklı siyasi-ekonomik uygulamalara da dayanan, daha kapsayıcı, ancak giderek daha fazla bölünen bir şehir hayal etmeliyiz.

Kentsel dünyamız hayal edilip yaratıldıysa, yeniden hayal edilip yaratılabilir. Şehre dair bu devredilemez hak uğruna mücadele etmeye değer. "Şehir havası özgürleştiricidir" denirdi eskiden. Bu hava artık biraz kirli. Ama her zaman arıtılabilir.

Eğitim ve Bilim için
BİRLİKTE

Kültür ve Sanat için
BİRLİKTE

Tarih ve Toplum için
BİRLİKTE

Kültür ve Sanat için
BİRLİKTE

